

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo: Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Jednakopravnost Slovencev na železnicah.

Železnice prizadevajo si občinstvu vsestranski ustrezati. To je hvale vredno in se priznava; le zastran jezikovne enakopravnosti pritoževali so se uže Čehi in tudi Slovenci ne moremo vedno molčati. Ako se po Madjarskem peljaš, takoj izveš in čutiš to na železnici, jednako na Nemškem in Italijanskem, le na Slovenskem tega ni. Tukaj se vse vrši in godi, kakor bi se po trdno nemških tleh vozil, kar je za Slovence ne samo žaljivo, sramotno, ampak še dostikrat sitno in škodljivo.

Česar imamo Slovenci v tej reči pravico in dolžnost tirjati, to je uže lani list „Südsteirische Post“ povdarjal, letos pa „Slovenec“ ponovil na sledeči način:

„Da so proge Spielfeld-Trst, Maribor-Celovec, Pragarje-Čakovec, Zidanmóst-Zagreb, Št. Peter-Reka, Divača-Pulj, Nabrezina-Kormin in Ljubljana-Beljak na slovenskih tleh in da prebivalci ob teh progah v slovenščini občujejo, tega pač nihče ne bo tajil, in vendar se vodstvo južne železnice na to skoro nič ne ozira, ker nastavlja tukaj uradnike, katerih nekteri še slovenščine zmožni niso ter poslujejo tudi tam, kjer ljudje nič nemški ne vejo, izključljivo le v nemščini.

V že omenjenem članku so navedene tudi naše zahteve, katerih vodstvo južne železnice ne bi smelo Slovincem odreči, in so v naslednjih petih točkah:

1. Po Slovenskem morajo vsi železniški uradniki, ki z občinstvom v dotiko pridejo, slovenski znati.

2. Vsi napisi na železniških poslopjih (imena postaj, napisi uradnij itd.) morajo tudi slovenski biti.

3. Vse tiskovine (tudi vožnji listki), ktere občinstvo v roke dobi, morajo imeti tudi slovenski tekst.

4. Pri vlakih za osebe morajo sprevodniki tudi slovenska imena postaj klicati.

5. Oglasi po kolodvorih in oznanila občinstvu namenjena morajo se slovenski razglaševati.

To gotovo niso prenapeta zahtevanja in društvo jih je v stanu takoj izvršiti, ko bi le dobro voljo imelo.

Morebiti bi prosti opomin v tem smislu od naših poslancev pri centralnem vodstvu južne železnice vložen, imel kaj uspeha, če ne, pa bi se morali obrniti do trgovinskega ministerstva, ki ima pravico in oblast, društvu zaukazati, kar se mu zdi za občno korist potrebno.

V pomislek gospodom državnim poslancem in drugim, ki imajo pri tem kaj vpliva ali lahko kakšno veljavno besedo zastavijo — naj to zadostuje. Nam se dozdeva, da je potrebno tudi od te strani za našo narodno enakopravnost se potegovati.

Želeti je, da se tudi naša polit. društva za to važno reč oglašijo v primernih prošnjah!

Dokazi, da kmetski stan propada.

(Glej štev. 6. in 9.)

Tablica III.

Nasledki eksekutivnim prodajam posestev.

Leto	a) Koliko posestev so eksekutivno prodali:	b) Koliko so za nje dobili: gld.	c) Koliko so upniki zgubili: gld.
1872	4.969	8,249.333	4,378.004
1873	4.549	8,754.003	5,203.593
1874	4.413	9,160.396	4,678.753
1875	4.585	9,451.391	6,342.551
1876	4.577	12,470.272	7,779.302
1877	6.948	15,686.159	11,699.998
1878	9.123	18,698.548	20,366.173
1879	11.238	22,415.608	17,624.417
1880	12.540	25,781.231	24,892.114
1881	12.455	22,250.041	16,660.947
Vkup:	75.397	152,916.982	119,726.952
Povprek:	7.540	15,291.698	11,972.695

Tablica III. nam kaže, da so povprek vsako leto po 7550 kmetov posestev eksekutivno prodali. Toliko rodbin zgubilo je lastno streho, dom. Število takšnih prodavaj naraščalo je posebno od l. 1877 naprej.

Žalostno je, kar stoji pod črko c) in je uže v Tablici II. bilo objavljeno. Za prodana posestva so v 10 letih dobili 152 milijonov goldinarjev pa ogromna svota ni mogla pokriti vseh intabuliranih dolgov. Upniki so se morali za 119 milijonov obrisati.

Vladino poročilo pravi tudi, da so razne doklade: deželske, okrajne, krajne, šolske posebno kmetijska posestva neprimerno hudo obdačile. Cesarska dača gruntna se je od leta 1862—1882 neznatno izpremenila, tem huje so nas nemški liberalci preobložili z dokladami za deželo, okraje občine. Te doklade so od 13 milijonov na leto sedaj potisnoli do 25 milijonov goldinarjev. Naklade na hišno razredarino (Haasklassensteuer) pa so podvojili.

Tri objavljene tablice naj naši kmetovalci dobro pomnijo, zlasti sedaj ko se bližajo volitve za državni zbor in bodo liberalni petelini iz nemških mest in trgov kmete vabili v liberalne mreže! Desterniški.

Gospodarske stvari.

Kako je drevesa snažiti.

(Spisal Fr. Praprotnik.)

Ne da se pa do pičice povedati, kako je drevesa obrezovati, kajti je vsako drevo drugačno, vsako ima drugače razstavljene veje, zato se bode tudi drugače rezalo. Vsakemu mora tedaj zdravi razum in pa okus povedati, kako bode osnažil to, kako uno drevo. Ne poreži drevesa preveč, kajti bi mu bilo to bolj na kvar, nego če ga porežeš premalo. Podamo pa v sledečih vrsticah nekaj nasvetov, kot navodilo pri snaženju dreves in se nadjamo, da bodedo marsikateremu ž njimi ustregli.

1. Drevesa je najbolje snažiti meseca februarja, marca in aprila, dokler še niso v mezgi, kakor hitro se pa po stanicah in povezkih začne gibati drevesni sok, potem je najbolje, ako se drevo več ne porezuje.

2. Drevesom se ne sme preveč vej izrezati. Preveč bi se jih pa izrezalo, ako bi presegalo to tretjino vsega vejevja. Ako je treba čez tretjino vej odstraniti, tedaj se mora delo na dve leti razdeliti. Če bi na primer drevo imelo 9 vej, in se kaže, da jih bo treba 5 odrezati, tedaj se odrežejo prvo leto 3, drugo pa 2 veje. Tako se pa ravna zato, da drevo radi prevelikih in obilnih ran škode ne trpi.

3. Izrežejo se veje, ki stojé pregosto, da imajo potem še ostale dovolj zraka in svetlobe.

Izreži pa tudi vse križem moleče veje, posebno ako se druga ob drugo drgnejo, od česar se drevesa rada loti rakova bolezen. Da se morajo tudi vse preveč proti tlom viseče veje, kakor tudi vse suhe, nalomljene in kakorkoli hudo ranjene veje odstraniti, ume se samo po sebi. Veje in vrhi pa, ki so se pustili, se ne smejo oskubiti, to se reče, pustiti se jim morajo vse stranske šibice in mladike.

4. Vsaka veja se odreže tik na obročku; ravno tako tudi vsi štrceljni (receljni), vendar tako, da debla ne zarežeš. Rana, ki je tako nastala se potem hitro in lepo zaraste. Ako pa režeš preveč na dolgo, tedaj dobiš mnogo rteljnov, ki prav grdo od debla molé.

5. Da se ti veja ne odčesne, zareži jo najpopred od spodaj, potem pa jo za vsem odžagaj od zgoraj.

6. Velike rane gladko poreži, ter jih zamaži s katranom ali pa z mazilom naretim iz ilovice, pepela in apna.

7. Ako se veja ne odreže povsem, ampak se le prikrajša, tedaj se mora to vselej nad kako mladiko, ali pa vsaj nad kakim čvrstim popkom zgoditi, kajti to pripomore, da rane popred zacelijo.

8. Izreži vse samorašče mladike (Wasserschosse) razun tistih, iz katerih si misliš novih vej izrediti.

9. Ako so na drevesu luknje, tedaj jih sesnaži, gujili in trohneli les izreži, ter potem luknje s cementom ali pa z navadnim apnom zamaži. Ptičem pa, ki v takih luknjah radi gnezdiyo, priskrbi zavetje v hramičih, katerih si mnogo po drevji razobesi.

10. Ako raste po drevji tičji lim (mivje), tedaj se morajo dotične veje globoko izrezati, in rastlina dobro iztrebiti, kajti je ena najhujših zajedalk, ki drevesom mnogo redilnih snovi izpije.

11. Mah in lišaji, ki po drevesu rastejo in se redé od drevesnega soka, se morajo z železno strgačo ostrgati. V jeseni ali spomladi pa se naj taka drevesa namažejo z apnom, ki potem te rastline popolnoma zatré, ter ukonča tudi mrčesjo zalego v skorjinih razpoklinah. Tudi se naj vsa stara in mrtva skorja z debla spravi, da bode potem spodnja, sveža skorja ložej rasla. V spomladi prehodi večkrat svoj sadovnik, preglej večkrat svoja drevesa in kadar zapaziš kje na veji viseti kup pajčevine, tedaj vejo takoj odreži, ter gosenice pohodi ali pa jih vrži v ogenj. Zlasti je to dobro storiti po jutrih preden se gosenice po drevesu razidejo.

12. Prekoplji zemljo okoli drevesa tako daleč v okrogu, kakor daleč segajo veje in če moreš, drevesu tudi pognoji.

Prepričani smo, da bodo drevesa, ki se po tem navodilu skrbno snažijo, lepo rasla in tudi mnogo dobrega sadu rodila. Popotnik.